

Гіруцкая Л.А., Сахончык А.П.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Наш час характарызуецца актыўнай жарганізацыяй мовы разна-стайных сродкаў масавай інфармацыі, публічных выступленняў. Публічнасць «размывае» рамкі ўжывання жарганізмаў, ствараючы ілюзію іх нарматыўнасці. У аўтабіяграфіі студэнта-завочніка чытаем: «У 2013 годзе паступіў у БНТУ, але на першым курсе *заваліў* хімію і *вылеццеў* з універсітэта». Выконваючы заданне патлумачыць значэнне жаргонных слоў агульнаўжывальнай лексікай, навучэнцы тлумачаць жарганізм праз жарганізм: *глючыць* – *віснуць*, *завісаць*, *тармазіць*; *чайнік* – *тормаз*; *лузер* – *чайнік*; *тусаванца* – *завісаць*; *мажор* – *тусоўшчык*; *братва* – *тусоўка*.

«Беларуска-рускі тлумачальны слоўнік новых слоў і новых значэнняў слоў», аўтары Уласевіч В.І. і Даўгулевіч Н.М. (Мінск: Аверсэв, 2013.), фіксуе каля 4200 слоў і выразаў, 64 з іх маюць памету *жарг.* 29 слоў адносяцца да камп'ютарнага слэнга, які актыўна ўжываецца незалежна ад будучай спецыяльнасці: *фрэнд*, *тролінг*, *стралялка*, *спамтаваць*, *слімак* (*сабака*, *малта*), *скачаць*, *сісадмін*, *глюк*, *лузер*, *ламер*, *чаціцца* і інш. Сярод іх значная частка – англіцызмы, граматычна засвоеныя ўласнымі магчымасцямі словаўтварэння (*юзераўскі*, *чаціцца*, *юзаць*, *юзабельны*, *хамяк*, *клікнуць*).

Кожны важны ў жыцці грамадства час нараджае нейкі набор модных, навязлівых, шырока ўжывальных слоў. Прыкладам можа служыць слова *круты*. Яно набыло новае, жаргоннае значэнне як назоўнік, мае тры значэнні як прыметнік. Жарганізмам з'яўляецца і ўтворанае ад прыметніка прыслоўе *крута* – 'модна, стыльна, прэстыжна'. Зыходныя значэнні прыметніка амаль страчаныя, у разнастайных ужываннях захоўваецца толькі сувязь з сямей 'моцны, вялікі' як указанне на высокую ступень якасці.

Актыўна ўжываецца словаўтваральнае гняздо, якое этымалагічна ўзыходзіць да картачнага тэрміна «тасаванца»: *тусаванца*, *патусаванца*, *тусоўка*, *тусовачны*, *тусоўшчык*, *тусоўшчыца*. Адбылося расшырэненне спецыялізаванага значэння да 'разам праводзіць вольны час', 'любячы нефармальныя зносіны', 'кампанія'. Агульнай сямай такіх ужыванняў з'яўляецца 'бяздзейнае баўленне часу'. Выйшла за межы вузкага жаргоннага ўжывання ў крымінальным асяроддзі і слова *разборка*, пашырыўшы сваё значэнне да 'абмеркаванне спрэчных пытанняў'.

Т.ч., у студэнцкім маўленні спалучаюцца элементы жаргону моладзі, студэнцкага і камп'ютарнага слэнга і нават крымінальнага арга.